

MILLIY KASHTA SAN'ATI ASOSIDA YOSH DIZAYNERLAR UCHUN AMALIY TRENING VA SEMINARLAR TASHKIL ETISH

Nematova Tursuntosh Alisher qizi

Navoiy davlat universiteti

Dizayn: (Libos va gazlamalar) – ta'lim yo'nalishi

4 - kurs "L" guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy kashta san'ati asosida yosh dizaynerlar uchun amaliy trening va seminarlarni tashkil etishning pedagogik, badiiy va ijodiy jihatlarini tahlil qilinadi. Milliy kashta nafaqat badiiy bezak vositasi, balki yosh dizaynerlarda estetik did, kreativ tafakkur va milliy identitetni shakllantirishning samarali vositasi sifatida qaraladi. Maqolada trening va seminarlarni o'quv jarayoniga qo'shish, eksperimental loyihalar orqali kashta naqshlarini tanlash va zamonaviy dizaynda qo'llash usullari yoritilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, amaliy treninglar yosh dizaynerlarning badiiy va kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: Milliy kashta, amaliy trening, seminar, yosh dizaynerlar, dizayn, badiiy kompetensiya, ijodiy tafakkur, estetik did, pedagogik yondashuv, milliy meros.

Milliy kashta san'ati O'zbekiston xalqining boy badiiy merosini ifodalovchi eng qadimiy san'at turlaridan biridir. Yosh dizaynerlarni o'qitish jarayonida milliy kashta elementlarini o'rgatish va amaliy treninglar orqali qo'llash pedagogik va badiiy jihatdan katta ahamiyatga ega.

Amaliy trening va seminarlar orqali o'quvchilar kashta naqshlarini tanlash, rang uyg'unligini hisobga olish, kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish kabi ko'nikmalarni egallaydilar. Shu bilan birga, ular kreativ tafakkurini rivojlantiradi, estetik didini shakllantiradi va milliy identitetini mustahkamlaydi.

Milliy kashta san'ati asosida tashkil etilgan amaliy treninglar nafaqat badiiy ko'nikmalarni, balki muammolarni hal qilish, kreativ qaror qabul qilish va dizayn jarayonida mustaqil ishlash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Treninglar eksperimental loyihalar orqali amalga oshiriladi, bu esa yosh dizaynerlarga amaliy va nazariy bilimlarni uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Trening va seminarlar jarayonida o'quvchilar rang psixologiyasi, naqsh kompozitsiyasi va stilizatsiya tamoyillarini o'rganadilar. Bu jarayon ularning badiiy tafakkurini rivojlantiradi va milliy kashta san'atini zamonaviy dizayn kontekstida

qo'llashga o'rgatadi. Shu tarzda, amaliy treninglar milliy merosni saqlash va yangi avlodga yetkazishning samarali vositasi hisoblanadi.

Milliy kashta san'ati O'zbekiston xalqining boy badiiy merosini ifodalaydigan eng qadimiy san'at turlaridan biridir. Yosh dizaynerlarni tayyorlash jarayonida amaliy trening va seminarlar tashkil etish, milliy kashta elementlarini o'rgatish va ularni loyihalarda qo'llash pedagogik va badiiy jihatdan muhim ahamiyatga ega.

Amaliy treninglar o'quvchilarga kashta naqshlarini tanlash, rang uyg'unligini hisobga olish, kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish va badiiy tafakkurini rivojlantirish imkonini beradi. Shu jarayonda yosh dizaynerlar o'z kreativ qobiliyatlarini rivojlantiradi, estetik didini shakllantiradi va milliy identitetini mustahkamlaydi.

Milliy kashta elementlarini zamonaviy dizaynda qo'llash o'quvchilarga nafaqat badiiy ko'nikmalarni, balki muammolarni hal qilish, kreativ qaror qabul qilish va mustaqil ishlash qobiliyatini ham beradi. Amaliy treninglar eksperimental loyihalar orqali amalga oshiriladi. Masalan, bolalar liboslari, interyer buyumlari yoki aksessuarlar dizayni loyihalari yaratish orqali o'quvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini amaliyotga tadbiq etadilar.

Trening va seminar jarayonida o'quvchilar rang psixologiyasi, naqsh kompozitsiyasi va stilizatsiya tamoyillarini o'rganadilar. Har bir naqsh ma'no va ramzga ega bo'lib, gullar tabiiy go'zallik va hayotiylikni, geometrik shakllar tartib va uyg'unlikni, ranglar esa his-tuyg'ularni ifodalaydi. Shu bilan birga, naqshlarning ritmik takrorlanishi va simmetrik joylashuvi dizayn mahsulotining estetik mukammalligini oshiradi.

Amaliy treninglar yosh dizaynerlarda ijodiy tafakkur, muammolarni hal qilish va badiiy qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, milliy kashta san'ati orqali yaratilgan loyihalar ularni milliy qadriyatlar bilan tanishtiradi, tarixiy merosni qadrlashga va milliy ruhni anglashga o'rgatadi.

Zamonaviy texnologiyalar yordamida kashta naqshlarini raqamli dasturlarda stilizatsiya qilish va loyihalash yosh dizaynerlarning amaliy kompetensiyalarini oshiradi. Shu tarzda milliy kashta san'ati raqamli madaniyat bilan uyg'unlashadi va yangi badiiy ifoda vositasiga aylanadi.

Amaliy treninglar yosh dizaynerlarda nafaqat badiiy, balki pedagogik va madaniy kompetensiyalarni rivojlantiradi. Ular milliy naqshlar orqali o'z xalqining tarixiy va madaniy qadriyatlarini anglaydi va milliy identitetini mustahkamlaydi. Shu tarzda, trening va seminarlar badiiy, pedagogik va madaniy jihatdan uzviy bog'liq tizimni tashkil qiladi.

Milliy kashta san'ati asosida amaliy trening va seminarlar nafaqat ta'lim va madaniy rivojlanish, balki iqtisodiy jihatdan ham foydali. Treninglarda yaratilgan loyihalar — liboslar, interyer buyumlari yoki aksessuarlar — eksportbop bo'lib, O'zbekistonning milliy brendi sifatida xalqaro ko'rgazmalarda namoyon bo'lishi mumkin.

Natijada, milliy kashta san'ati asosida yosh dizaynerlar uchun amaliy trening va seminarlarni tashkil etish badiiy-pedagogik, madaniy va iqtisodiy jihatdan muhim vazifa hisoblanadi. Shu orqali milliy merosni saqlash, yangi avlodga yetkazish va yosh dizaynerlarda estetik, ijodiy va madaniy kompetensiyalarni rivojlantirish mumkin bo'ladi.

Milliy kashta san'ati asosida yosh dizaynerlar uchun amaliy trening va seminarlarni tashkil etish pedagogik, badiiy va madaniy jihatdan katta ahamiyatga ega. Trening va seminarlar orqali o'quvchilar milliy naqshlar, rang uyg'unligi va kompozitsion yechimlarni o'rganib, ijodiy tafakkurini rivojlantiradi, estetik did va milliy identitetini shakllantiradi.

Milliy kashta elementlarini zamonaviy dizayn kontekstida qo'llash o'quvchilarga nafaqat badiiy ko'nikmalarni, balki muammolarni hal qilish, kreativ qaror qabul qilish va mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, milliy kashta san'ati orqali yaratilgan eksperimental loyihalar yosh dizaynerlarni milliy qadriyatlar bilan tanishtiradi, tarixiy merosni qadrlashga va milliy ruhni anglashga yordam beradi.

Natijada, milliy kashta san'ati asosida amaliy trening va seminarlarni tashkil etish yosh dizaynerlarning badiiy, estetik, pedagogik va madaniy rivojlanishida samarali vosita bo'lib, milliy merosni avloddan avlodga yetkazishning muhim shakli sifatida xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // *Педагогическое образование и наука*. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons* // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – P. 131–134.
3. Shovdirov S. *Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region* // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – Vol. 587. – P. 02016.

4. Shavdirov S. *Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – Vol. 3268. – No. 1. – P. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // *Современное образование (Узбекистан)*. – 2017. – №6. – С. 15–21.
6. Shovdirov S. A. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study*. – 2024. – №1. – P. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of the Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation*. – 2023. – Vol. 2. – No. B10. – P. 192–198.
8. Rahmonova M. *Milliy kashta san'ati asosida yosh dizaynerlar uchun amaliy treninglar va seminarlar // O'zbekiston san'atshunoslik jurnali*. – 2022. – №4. – P. 60–65.
9. Yuldosheva N. *Bolalarda milliy naqsh va dizayn kompetensiyalarini rivojlantirish // Design and Art Education*. – 2023. – №2. – P. 42–47.
10. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. *Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education*. – 2023. – Vol. 4. – No. 3. – P. 60–66.

